

Sygn. akt IV U 190/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 kwietnia 2019 roku

Sąd Okręgowy w Częstochowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Wąsowicz

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Ewelina Trojanowska

po rozpoznaniu w dniu 26 kwietnia 2019 roku w Częstochowie

sprawy M. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania M. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 10 stycznia 2019 roku Nr (...)

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu M. C. prawo do emerytury od dnia 21 listopada 2018 roku;**
- 2. zasądza od organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. na rzecz ubezpieczonego M. C. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt IV U 190/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 stycznia 2019 roku numer (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił ubezpieczonemu M. C. przyznania prawa do emerytury.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999 roku nie wykazał wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Równocześnie wskazano, iż do pracy w szczególnych warunkach nie uznano zatrudnienia w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, tj.:

- od 16 czerwca 1976 roku do 28 lutego 1977 roku;
- od 1 marca 1977 roku do 30 czerwca 1977 roku;
- od 1 października 1977 roku do 30 czerwca 1979 roku;
- od 27 stycznia 1981 roku do 30 marca 1985 roku oraz

- od 16 stycznia 1990 roku do 31 grudnia 1998 roku

z uwagi na fakt, że zakład pracy na świadczeniu z dnia 18 kwietnia 2018 roku podał stanowisko niezgodne ze stanowiskiem wymienionym z zarządzeniem resortowym.

W odwołaniu wniesionym do Sądu ubezpieczony M. C. wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie mu prawa do emerytury podnosząc, iż w całym okresie zatrudnienia w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością pracował na terenie Huty (...) wykonując prace spawacza, ślusarza remontowego urządzeń hutniczych i ślusarza – spawacza. Dodał również, iż w okresie od 6 stycznia 1989 roku do 15 stycznia 1990 roku pracował w ramach zatrudnienia przez Przedsiębiorstwo (...) na stanowisku ślusarza i spawacza w warunkach tożsamy jak w Hucie (...) S.A. Na potwierdzenie charakteru swojej pracy wniósł o przeprowadzenie dowodu z zeznań wskazanych świadków. Domagał się nadto zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych – Oddział w S. wniósł o oddalenie odwołania wywodząc jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

M. C. urodził się (...).

W dniu 22 października 2018 roku ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury.

Na dzień 1 stycznia 1999 roku wnioskodawca wykazał staż emerytalny w wymiarze 24 lat, 10 miesięcy i 11 dni okresów składkowych oraz 1 miesiąca i 25 dni okresów nieskładkowych. Organ rentowy uznał ubezpieczonemu następujące okresy pracy w szczególnych warunkach, tj.:

- od 1 lipca 1977 roku do 30 września 1977 roku oraz
- od 1 lipca 1979 roku do 24 października 1979 roku

w łącznym wymiarze 6 miesięcy i 24 dni.

W (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Z. (uprzednio, tj. od 26 października 1973 roku do 30 kwietnia 1994 roku Huta (...), od 1 maja 1994 rok do 30 czerwca 2007 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością oraz (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, od 1 lipca 2007 roku do 30 września 2013 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością) ubezpieczony zatrudniony jest od 26 października 1973 roku do nadal na stanowiskach:

- ucznia w okresie od 26 października 1973 roku do 15 czerwca 1976 roku;
- spawacza elektrycznego od 16 czerwca 1976 roku do 28 lutego 1977 roku;
- spawacza – ślusarza remontowego w okresie od 1 marca 1977 roku do 30 czerwca 1977 roku;
- ślusarza remontowego urządzeń hutniczych w okresie od 1 lipca 1977 roku do 30 września 1977 rok oraz od 1 lipca 1979 roku do 24 października 1979 roku;
- ślusarza – spawacza w okresie od 1 października 1977 roku do 30 czerwca 1979 roku oraz od 27 stycznia 1981 roku do 5 stycznia 1989 rok;
- spawacza uniwersalnego – ślusarza w okresie od 16 stycznia 1990 roku do 30 kwietnia 2000 roku oraz

- spawacza od 1 maja 2000 roku do nadal.

Służbę wojskową odbywał w okresie od 25 października 1979 roku do 16 stycznia 1981 roku.

Z urlopu bezpłatnego korzystał w okresie od 6 stycznia 1989 roku do 15 stycznia 1990 roku i w tym okresie w ramach zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w G., tj. od 9 stycznia 1989 roku do 31 grudnia 1989 roku pracował na kontrakcie zagranicznym na terenie:

- Czechosłowacji w okresie od 9 stycznia 1989 roku do 24 sierpnia 1989 roku na stanowisku ślusarza – spawacza oraz
- na terenie W. w okresie od 11 sierpnia 1989 roku do 31 grudnia 1989 roku na stanowisku ślusarza – pracownik przyuczony.

W całym powyższym okresie zatrudnienia, tj. zarówno w kraju, jak i za granicą ubezpieczony pracował na wydziałach produkcyjnych huty przy remontach urządzeń hutniczych. Początkowo zatrudniony został w wydziale walcowni, gdzie zasadniczo zajmował się spawaniem i przepalaniem urządzeń walcowniczych. Czynności te wykonywane były stale i w pełnym wymiarze czasu pracy podczas pracy pozostałych urządzeń. Analogiczną pracę ubezpieczony wykonywał podczas zatrudnienia na kontrakcie zagranicznym. Po powrocie z zagranicy zatrudniony został na wydziale remontowym przy remontach urządzeń hutniczych na wszystkich wydziałach produkcyjnych huty. Czynności te wykonywane były stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przy użyciu technik spawalniczych, podczas pracy pozostałych urządzeń.

(vide: akta rentowe, akta osobowe ubezpieczonego z (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, zeznania świadków A. N. k. 62v., K. G. k. 62v.-63. K. I. k. 63, W. K. k. 63 oraz wyjaśnienia ubezpieczonego słuchanego w charakterze strony k. 63-63v.)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2018 roku, poz. 1270 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (ust. 2).

Od dnia 1 stycznia 2013 roku wykreślony został obowiązek rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Jak stanowi art. 27 powyższej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn;

2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn.

W myśl zaś art. 32 ust. 1 powołanej wyżej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych

w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach

o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (art. 32 ust. 2). Wiek emerytalny, o którym mowa wyżej, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wykonującym pracę w warunkach szczególnych przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych z uwzględnieniem art. 32 ust. 4a (art. 32 ust. 4). Art. 32 ust. 4a utracił moc z dniem 24 czerwca 2004 roku na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 czerwca 2004 roku (Dz. U. Nr 144, poz. 1530), z powodu niezgodności z art. 2 i 32 Konstytucji RP. Co należy rozumieć przez przepisy dotychczasowe zostało wyjaśnione w uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2002 roku III ZP 30/01 (OSNP 2002/10, poz. 243). Według Sądu Najwyższego przez „przepisy dotychczasowe” należy rozumieć niektóre normy rozporządzenia, jednakże nie całość przepisów rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z §1 ust. 1 wyżej wskazanego aktu prawnego rozporządzenie stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, zwanych dalej "wykazami". Właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalali w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B (§ 1 ust. 2). Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy te, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (§ 2 wyżej powołanego rozporządzenia).

Przepisy § 1 ust. 2 i 3 rozporządzenia, zgodnie z powołanym wyżej orzeczeniem Sądu Najwyższego nie należą do „przepisów dotychczasowych”, bowiem nie normują materii wskazanej w art. 32 ust. 4 powołanej ustawy, czyli nie określają ani wieku emerytalnego, ani rodzajów i stanowisk pracy, ani warunków przechodzenia na emeryturę. Stanowisko Sądu Najwyższego znalazło również potwierdzenie

w uzasadnieniu powołanego wyżej wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 czerwca 2004 roku.

Za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej "wymaganym okresem zatrudnienia", uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet

i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§3 rozporządzenia). Pracownik, który wykonywał prace

w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,

2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach (§4 powołanego wyżej rozporządzenia).

W niniejszej sprawie bezsporne było, iż na dzień 1 stycznia 1999 roku ubezpieczony wykazał wymagany 25-letni staż emerytalny. Spornym pozostało zatem jedynie ustalenie, czy przepracował na ten dzień 15 lat w warunkach szczególnych.

Ubezpieczony w celu wykazania brakującego okresu pracy w szczególnych warunkach przedłożył zaświadczenie o przebiegu pracy wystawione przez (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością ze wskazaniem, iż od 16 czerwca 1976 roku do 28 lutego 1977 roku wykonywał pracę spawacza elektrycznego, od 1 marca 1977 roku do 30 czerwca 1977 roku spawacza – ślusarza remontowego, od 1 lipca 1977 roku do 30 września 1977 roku oraz od 1 lipca 1979 roku do 24 października 1979 roku ślusarza remontowego urządzeń hutniczych, od 1 października 1977 roku do 30 czerwca 1990 roku oraz od 27 stycznia 1981 roku do 5 stycznia 1989 roku ślusarza – spawacza, od 16 stycznia 1990 roku do 30 kwietnia 2000 roku spawacza uniwersalnego – spawacza oraz od 1 maja 2000 roku do nadal spawacza.

Organ rentowy, poza okresem zatrudnienia na stanowisku ślusarza urządzeń hutniczych, odmówił uznania pozostałych okresów, z uwagi na niezgodność zajmowanych stanowisk z resortowym wykazem stanowisk.

Okresy pracy w warunkach szczególnych wskazane w powołanym wyżej rozporządzeniu w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych

w szczególnych warunkach mogą być wykazywane przez zainteresowanego, przed Sądem wszelkimi środkami dowodowymi, a przewidzianymi przez kodeks postępowania cywilnego, a w szczególności dokumentami z osobowych akt pracowniczych, zeznaniami świadków, przesłuchaniem stron. Przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków przed organem rentowym nie jest dopuszczalne (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 1985 roku - III UZP 5/85 LEX nr 14635, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 roku - III UZP48/84LEX nr 14630 uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 roku - III UZP 6/84 LEX nr 14625).

W obecnym stanie prawnym zarządzenia resortowe zawierające uściślenia dokonane w innym okresie przez właściwych ministrów, polegające na ustaleniu wykazów stanowisk, powołane w świadectwach wykonywania prac w warunkach szczególnych zakwestionowanych przez organ rentowy nie mają wartości normatywnych, lecz jedynie informacyjną. „W państwie prawnym nie jest dopuszczalne zamieszczanie w rozporządzeniu jako akcie wykonawczym upoważnienia do podejmowania określonych działań przez inny podmiot

i wyposażanie go w kompetencje wykonawcze. W świetle Konstytucji z 1997 roku rozporządzenie jako akt wykonawczy oparty na ustawie nie może zawierać subdelegacji. W konsekwencji, przedmiotem wykładni są wyłącznie przepisy ustawy

i wydane na jej podstawie akty wykonawcze [...]. W rezultacie zatem o spełnieniu przesłanki "praca w szczególnych warunkach" przesądza wykonywanie pracy wymienionej w załącznikach "A" i "B" do rozporządzenia z 7.II.1983 r., które stanowią integralną część rozporządzenia jako aktu wykonawczego, niezależnie od tego, w jakim zakładzie praca taka była (lub jest) wykonywana.” (por. glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 1999 III RN 25/99 T. Bińczyckiej-Majewskiej OSP 2002/4/48 t. 2).

Zdaniem Sądu ubezpieczony wykazał, iż pracował w warunkach szczególnych przez wymagany okres 15 lat.

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym zwłaszcza z akt osobowych oraz zeznań świadków jednoznacznie wynika, iż M. C. w całym zakwestionowanym okresie zatrudnienia w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością wykonywał prace w warunkach szczególnych. Na wstępie wskazać należy, iż odwołujący od 26 października 1973 roku odbywał w Hucie (...) praktyczną naukę zawodu ucząc się w zawodzie spawacza i po zakończeniu nauki od razu podjął pracę w tym charakterze. Powyższe wynika zresztą z jego akt osobowych, w tym angażu z dnia 24 czerwca 1976 roku przenoszącego go z dniem 16 czerwca 1976 roku z warsztatów szkolnych na wydział SOWI huty na stanowisko spawacza elektrycznego. Następnie od 1 marca 1977 roku skierowany został na Wydział W. na stanowiska spawacza – ślusarza, gdzie zajmował się stale i w pełnym wymiarze czasu remontami urządzeń hutniczych,

a czynności te wykonywane były stale i w pełnym wymiarze czasu pracy podczas pracy pozostałych urządzeń. Zdecydowana większość tych prac wykonywana była jednak przy użyciu technik spawalniczych, o czym świadczy

choćby to, że odwołujący w całym okresie zatrudnienia podnosił swoje kwalifikacje w tym zakresie. Z dniem 30 czerwca 1982 roku uzyskał on uprawnienia II stopnia w spawaniu ręcznym elektrodami otulonymi urządzeń poddopozorowych BS1.1 i uzyskał świadectwo spawacza. Niewątpliwie gdyby tego rodzaju prace były zbędne, pracodawca nie wyraziłby zgody na ponoszenie kosztów doszkalania pracownika. Charakter pracy ubezpieczonego stanowczo potwierdzili także słuchani w sprawie świadkowie. I tak A. N. zeznał, iż jako pracownicy brygady remontowej zajmowali się wyłącznie naprawą urządzeń hutniczych, głównie walcowniczych, przy czym odwołujący głównie wykonywał ich spawanie. Dodał, iż prace te wykonywane były stale i w pełnym wymiarze czasu na wydziale produkcyjnym, albowiem nie było tam odrębnego warsztatu. Również K. I., W. K., którzy wspólnie pracowali z odwołującym w jednym wydziale potwierdzili, iż zajmował się on wyłącznie remontami urządzeń hutniczych, głównie ich spawaniem, a prace te odbywały się stale i w pełnym wymiarze czasu na wydziałach produkcyjnych podczas pracy pozostałych urządzeń. Fakt wykonywania powyższych prac potwierdził także K. G., który z tytułu wykonywania analogicznych prac co ubezpieczony, ma przyznaną wcześniejszą emeryturę.

Wątpliwości Sądu nie budzi również praca M. C. podczas zatrudnienia za granicą, albowiem z przedłożonych do akt dokumentów wynika, iż w tym czasie również pracował przy remontach urządzeń hutniczych, będąc zatrudnionym na stanowisku ślusarza – spawacza. Biorąc przy tym duże doświadczenie oraz kwalifikacje odwołującego prawdopodobnym jest, iż w tym czasie zajmował się on wyłącznie spawaniem.

Mając na uwadze powyższe Sąd uznał, iż odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie, albowiem wykazał on wymagany 15-letni okres prac

w szczególnych warunkach wykonując prace wymienione w wykazie A, dział XIV, poz. 12 i 25 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze, tj. prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowodorowym, które nadto kwalifikując się do pracy przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń oraz pracach budowlano-montażowych i budowlano-remontowych na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie i dlatego na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 21 listopada 2018 roku.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 4 k.p.c. w związku

z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity Dz. U. z 2018 roku, poz. 265).